

פרק כז'

<p>חטאו של צלפחד הכתוב סתם ולא פירש - "והוא בחטאו מת". רש"י מביא את שתי דעות רבותינו ז"ל: " רבי עקיבא אומר : מקושש עצים היה ורבי שמעון אומר : מן המעפילים היה". אפשר לבקש מן התלמידים לאתר את שני האירועים, שהיו בשנה השניה.</p> <p>בנות צלפחד נבקש לאתר בני מי נשאו את דבריהן : "וּתְעַמְדְנָה לְפָנַי מִשֶּׁה וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים וְכָל הָעֵדָה". מה דרוש על מנת להציג את טענתן בפני כל גדולי הדור ובפני הקהל? (תושיה, חכמה, אמונה בצדקת דבריהן, אהבה לארץ ורצון לרשת אותה, דאגה לכבוד האב המת, אמון בגדולי הדור), אפשר לחשוב עם התלמידות "מה היה קורה אילו", אילו נמנעו בנות צלפחד מלהציג את דבריהן, וללמוד מהן כי יש מצבים שצריך לומר דברים גם בפני גדולים, מתוך כבוד ואמון; מנגד נדגיש את מעלת משה שהקריב את משפטן וכך נתבררה צדקת דבריהן.</p> <p>מפת ארץ ישראל לתת לתלמידים לזהות בנחלת מנשה במפה בת ימינו שמות מתוך בפסוקי היחידה. התלמידים יאתרו את "עמק חפר", ואת היישוב חגלה המצוי בו. לכיוון מזרח בהרי השומרון נמצא נחל תרצה ועמק תרצה (ובעבר העיר תרצה). כך נתקיימה רצונן בנות צלפחד להעמיד שם לאביהן.</p>	<p>ה "ויקרב משה את משפטן" הצורך בשאלה בה' - נתעלמה הלכה ממשה, זכותן של בנות צלפחד</p>	<p>א-ז: בנות צלפחד: תביעתן של בנות צלפחד לנחלה עבור אביהן שמת ללא בנים - לְמָה יִגְרַע שֵׁם אָבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ?! ; משה מביא את שאלתן לפני ה' ("נתעלמה הלכה ממנו" - רש"י); הקב"ה מצדיק את תביעתן: "כִּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דְּבָרְתִּי!" "נָתַן תַּתָּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִיהֶם!"</p> <p>ח-יא: דיני הנחלות - סדר הקרובים היורשים את נחלת המת, מי קודם למי. ("ראויה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן" - רש"י)</p>
<p>מעלתו של משה כדוגמה ומופת למנהיגי ישראל. התלמידים יציינו ממה ניתן ללמוד – משה מקבל את גזרת ה'; גם לקראת מותו כל מעייניו נתונים לעמו; משה מדבר על העם במושגים של רועה החומל על צאנו; משה מסייע ליהושע וסומך אותו "בעין יפה" (רש"י) ללא שמץ קנאה על העברת ההנהגה.</p>	<p>יב "עלה אל הר העברים" סמיכות פרשיות; מבנה – שאלה ושתי תשובות, התשובה השניה מבוארת באמצעות משל ונמשל.</p>	<p>יב-כב: הקב"ה מצווה את משה להתכונן באופן מעשי לקראת מותו: "עֲלֵה אֶל-הַר הָעִבְרִים הַזֶּה.. (בפרשת האזינו שמו הנוסף של ההר – הר נבו) וְרָאָה אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.. וְנָאֲסַפְתָּ אֶל-עַמִּיךָ".</p>

<p>מעלתו של יהושע הקב"ה מכנה את יהושע "אִישׁ אֶשֶׁר רוּחַ בּוֹ" ופירושים שונים נאמרו בהסבר מעלה זו. רש"י ביאר: "שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד". ניתן לחזור למקומו שבהם פגשנו את דמותו של יהושע (מלחמת עמלק, חטא העגל, מרגלים וכו') ולעמוד על תכונותיו, על מעלתו ועל קרבתו למשה.</p> <p>"דרוש מנהיג" ניתן לבקש מן התלמידים לקראת לימוד הפרשה לנסח מודעת "דרושים" למנהיג ישראל, ולקשר את הדיון בפסוקים (וכן במקורות הנוספים על יהושע) לתכונות הנדרשות למנהיג בכלל, אלו הנלמדות ממשה, ואלו הנלמדות מיהושע.</p> <p>מיומנות ניתן לבקש מן התלמידים לחלק את פס' טו-כג לשלשה חלקים: בקשתו של משה, תשובת ה', והביצוע. ההשוואה תדגיש פרטים, כגון: משה ביקש אדם אחד, וגם קיבל, אולם יש מחויבות למנהיג לעמוד לפני הכהן הגדול, השוני שבין "ידו" ל"ידי" שהוא הבסיס לפירוש רש"י.</p> <p>הסמיכה אפשר להמחזי פעולה זו. סמיכת ידיו של משה על יהושע היא חוליה ראשונה בשרשרת הסמיכה היהודית לדורותיה, הנותנת לסמוכים <u>סמכות</u> לשפוט על פי דין תורה. כל אחד מזקני בית הדין צריך להיות "סמוך מפי סמוך.. ומשה רבנו סמך יהושע ביד שנאמר "ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו...נמצאו הסמוכין איש מפי איש עד בית דינו של יהושע עד בית דינו של משה רבנו" (רמב"ם הלכות סנהדרין פרק טז א-ג)</p>	<p>טו "וידבר משה" שבחן של צדיקים</p> <p>יז "אשר יצא לפניהם" דרכו הראויה של מנהיג ישראל</p> <p>כג "ויסמוך את ידיו" דיוק במילות התורה; מעלתו של משה; נתינה בעין יפה</p>	<p>בתגובה, משה מניח צרכי עצמו, ודואג לצאן מרעיתו בבקשתו מהקב"ה למנות להם מנהיג (שבחן של צדיקים שכשנפטרין מן העולם המניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור – רש"י).</p> <p>הקב"ה נענה לבקשתו ומצווה את משה לסמוך את יהושע בן נון "אִישׁ אֶשֶׁר רוּחַ בּוֹ"; משה סומך את ידיו על יהושע וממנה אותו "לְפָנַי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלְפָנַי כָּל-הָעֵדָה".</p>
---	--	--